

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Hieronymi Dandini Cæsenatis E Societate Iesv De Corpore
Animato Lib. VII.**

Dandini, Girolamo

Parisiis, 1611

II. De Abdomine & eius musculis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95641)

appellare libeat, supremum appelles. Tota porro partio ex facultatum animæ, quibus parabat corpus, partitione ortum habuit; ut pulchre in Timeo Plato comprehendit. Inferiore namque ventre partes ea continentur, quæ ad vegetantem facultatem naturalesque functiones referuntur. Ad thoracem autem pertinent illæ, quæ ad vitalem. Ad caput eæ, quæ ad animale ac præcipuè ad sensum. Quam ob causam superior regio animalis, media vitalis seu spiritalis, infima naturalis dicitur. Ad artus demum illæ, quæ ad arbitrium motum comparatae sunt. Sic enim totum corpus velut animæ organum fabricatum est.

DE ABDOMINE ET
eius musculis.

CAP. II.

Cur inde inchoandum.

A Inferiore ventre, ut Galenus quoque in 5. de Anatom. administ. lib. cap. 6. se factitasse testatur, æquum est principium facere. Quoniam hæc maxime pars, ni statim absolatur, ita putrescit, ut nec dissecari, nec omnino quidquam in ea inspicere queat. Reliquæ vnam vel alteram aut etiam plures dies (hyeme præsertim frigida) expectabunt. Accedit, quod primæ ibi vegetantis animæ facultates atque operationes vigent.

Ventris descriptio.

Venter porro à xiphoidæ cartilagine, diaphragmate & costarum extremitatibus vsque ad ilia & inguina osque pubis extenditur; totum illud, quod carnosum est nec villo duratum aut fultum osse, Causam in superiori libro significavi. In eo magnopere inuoluta & implicata continentur ea omnia, quæ naturales functiones rectè obeunt. Hæc ut distinctè & explicatè ad intuentium oculis proponantur; à superioribus & iis, quæ dissecantibus primùm occurrunt, inchoandum erit.

Abdomen unde dictum.

Tota igitur hæc pars Latinis venter, Græcis *gastrop* appellatur. Proinde anteriorem & extimam illius regionem, quæ extrinsecus ambit & ea, quæ interiora sunt, abdit, nos abdomen, veteres Græci *κοιλία*, Galenus *σπασμα* quasi superiorem ac superficialiarum ventrem, seu maius locum supra ventrem, Arabes mirach dixerunt. Abdomen verò (ut nostris utar vocibus) tum secundum longitudinem, tum secundum altitudinem consideratur. Longitudinis tres sunt partes. Superior vna epigastrica, costis proxima (*ἐπιγαστρική* Græci vocant, nos præcordia, etsi in Aphor. 37. lib. 4. pro toto abdomine visus sit Hippocrates hypocondria nominasse) vbi hypocondrium dextrum & sinistrum, mediàmque partem, quàm *κοιλίον* & pomum granatum dicunt, secundum latitudinem distinguimus. Altera media circà vmbilicum; quæ totius nomine retento *σπασμα* dicitur. Tertia ima ad os pubis, quam hypogastricam seu ventrem inum atque ilia & inguina nominamus; illiùmque dextrum & sinistrum ostendimus: inter quæ pecten est & os pubis, quòd ibi pubertatis signa pilo crescente appareant. Altitudine autem cute, adipe, carnosâ membrana, musculis quibusdam, & peritonæo constat.

Dissectio.

Quocircà à pectoris osse per medium ven-

A trem (vmbilico tamen intacto) vsque ad os pubis, & rursus pertransuersum à sinistris ad dextros lumbos per vmbilicum intactum scindenda primum est cutis ac diligenter ab adipe separanda. Deinde cutis natura & vsus inspiciendus. Cui si ardentem candelam admoueris, cuticula quoque *σπασμα* dicta attolletur tibi atque à cute separabitur. Tum adipe multo detracto (quamquàm non in omnibus animalibus, ut leone, cane, subfit) membrana occurrit toti obducta corpori, carnosâ, etsi non æquè in omnibus partibus, intexta fibris, quæ propterea carnosâ vocatur; ab aliis panniculus carnosus. Ea facilius multò à subiectis partibus, quàm cutis ab adipe aut ab ea membrana adeps, separatur: & ferè in agnis & hedis silo flatu cum cute nullo negotio auellitur, cum cutis ab illa aut ab adipe propter nerulos plurimos, vernulas, & arteriolas cutem adeuntes non nisi magna industria separatur. Eiusque præcipuus censetur vsus, ut vasorum horum, quæ ad cutem feruntur, propagines roborentur ac fulciantur.

Membrana carnosâ.

Iam his omnibus octo subsunt musculi, vtrinque quatuor, quibus abdomen præcipuè consistat, atque à fibrarum ductu situque in corpore nomen habent: quatuor obliqui, duo recti, totidem transuersi. Supremi & omnium maximi sunt obliqui duo à sexta, septima, octaua, & nona, atque etiam tribus inferioribus costis priusquam in cartilagine desinant, atque ex suprema cartilagine earum, quæ tres ex lumborum vertebris prodeunt, exorti ad ventris anteriora deorsum obliquis fibris triquetra figura progredientes, moxque ad ossis ilij summitatem eiusdem lateris descendentes. (Qua in re anatomis omnibus, ut is solus sapere videretur, nullo licet probabili argumento persuasus, ausus est Andreas Laurentius aduersari, ascendentes, non descendentes hos musculos faciens.) Verùm hic exortus minis est continuatus. Sed cum in ea costarum loca alij quidam ex thorace musculi velut manus apertos extendens digitos inserantur; ex interuallis illis nascuntur hi, velut vnus manus digitis in alterius digitorum interualla immisissis.

Musculi obliqui descendentis.

His detractis duo alij obliqui item occurrunt. Sed qui ex superiori ossis ilium sede, sacrique ossis ac secunda vertebrarum lumborum cartilagine ad quatuor infimarum costarum, quæ spuria dicuntur, extremitates conscendant, duosque priores decussatim interfecent aut illis potius subternantur. In media verò abdominis regione in membranosa hi omnes extremitatem desinunt: quæ vtrinque ascendens ita copulatur atque inseritur in alba linea, ut mucronatæ cartilagini sursum atque ossi pubis deorsum inserta totum illum locum egregiè integat. Sed priores duo vtrinque supra rectos ascendunt musculos: posteriores in bipartitam cartilagine terminati eosdem musculos velut in marlupio amplectuntur: quod ad rectorum robur & firmamentum pertinet. Quare ab hoc loco auspicanda fuerit musculorum dissectio. Vbi tamen copulationis vestigium nullum extat, sed extremitates eæ crassiores factæ inter rectos subeuntes musculos cum transuersorum quoque extremitatibus & verò etiam peritonæo coniunguntur.

Obliqui ascendentes.

E

Alba linea.

Vnde alba illa existit linea, quæ in medio ventre conspicitur, à mucronata cartilagine per umbilicum medium ad pubis ossium commissuram ducta, atque hos omnes musculos ita separans, ut quatuor planè sint dextræ totidemque sinistri, quatuor omnino musculorum paria.

Musculi recti.

Nam præter obliqua duo hæcenus demonstrata, tertium rectorum est, qui ex utraque ossis pectoris parte paululum supra cartilaginem mucronatam per mediam ventris regionem descendunt ad pubem. (Hos quoque à pube ad sternum ascendentes faciunt alij: & Laurentius sex omnino musculos ascendentes, obliquos quatuor & duos rectos, nullum prorsus descendentes: quod neque rationi, neque naturæ operibus consentire videtur) atque à primo quidem ortu non nihil discreta alter ab altero, præsertim in homine, mox sese contingunt planèque in pubis osse coniunguntur. Horum fibræ rectæ sunt, non tamen integræ à summo ad imum duci, se tum ob maiorem firmitatem in tanta scilicet longitudine, tum ut musculis collectis atque in se ipsos contractis intestina faciliùs comprimerent; interdum ter, sæpè quater interrupti & quasi incurvari, seu alix ex alijs, membranosis admittis fibris, produci videntur.

Musculi transversi.

Quartum autem & vltimum transversorum cum peritonæo terè cohæret, nec sine magno labore plurimique rectionibus ab eo liberatur. Ex lateribus lumborum vertebrarum processibus tertiarque illorum cartilagine nascuntur illi. Deinde ad superiorem illum ossis partem & spurias usque costas aucti ad ventris medium per corporis latitudinem ascendunt: atque in membranæ exilitatem velut tendonem delinentes ad angulum rectum musculos rectos præstant in quorum medio, ut de obliquis dictum est, vtrinque coeunt ac totum tegentes ventrem in albam tandem lineam cum cæteris committuntur.

Horum musculorum significatio.

Cur autem internum transversum, medium recti, externum planè obliqui situm occupent musculi, ea exponi potest ratio, quòd internæ transversæ fasciæ magis præstant, minus rectæ, obliquæ minimum. Quòd in pulsum aut etiam noctris corporibus animaduertas.

Vsum.

Cæterum horum omnium quadruplex est præcipuus usus. Primus cum cæteris omnibus musculis communis, est iuxta cuiusq. dispositionem ac fibrarum situm mouere. Vnusquisq. enim partem eam, cui inseritur, præmit ad suum principium trahens. Et dum tenduntur aut laxantur, non parùm creduntur thoracis motui famulari, eumq. dilatare, & cõstringere. Alter magis proprius, calorem ventris fouere; partibusque subiectis, quæ nullo protegebatur osse, velut propugnaculum adesse. Tertius durorum excrementorum expulsionem iuuare. Si enim retento spiritu simul omnes collecti contrahantur, comprimunt intestina, scæcæque protrudunt. Ideoq. patientibus quoque foemina non parùm conferunt, ut faciliùs expellatur foetus. Quartus, prodesse voci aut cohibendæ, & retinendæ, dum loquimur; aut magnæ cuiuspiam edendæ. Quare præ nimia contentione laxatis disruptis in infima ad pubem sede obliquis musculis hernia scimus laborasse non paucos.

Musculi triangulares.

Præter hos octo musculos duos alios paruos in homine præsertim reperias in infima abdominis sede, ex media ossis pubis parte ascendentes vtrin-

que supra musculos rectos, atque vnto tendone, ad duorum vel trium digitorum altitudinem inter duos illos musculos trianguli figura insertos. Non in omnibus ij hominibus videntur: & quidquid de illis Fallopius dicat, ut ex accidenti quibusdam insunt, sic accidentarium eos habere vsum non dubito: ut partem eam firmiorem in quibusdam faciant, quæ imbecillior alioqui erat. Propterea vel triangulares à figura, vel ab vsu succenturiatos, quasi prioribus substitutos appelles.

DE PERITONÆO ET umbilici vasis.

CAP. III.

Vsulis hæc omnibus separatis apparet tenuissima, sed firmissima & robustissima à membrana: inter præcipuas iure optimo commemoranda. Certe omnium maxima est & amplissima, si carnosam solam exceperis, quæ tamen simplex membrana non est. Ex vinculis, quæ inter lumborum vertebrae sacrumque & illum ossa intercedunt, ortum habet. Inde extensa ita descendit vtrinque, ut vniuersam illam regionem & capacissimam cavitatem succingat, & in medio ventre cum obliquo-

Peritonæi ortus et descriptio.

rum musculorù extremitatibus in alba linea committatur. Surtum verò in superiori septi transversi sedi obtendatur, & deorsum attingat pubem. Quocirca velut vter oblongi oui figura viscera omnia & quæcunque sunt in ventre continet: & idèd

Peritonæi cum ditione.

in septimo hæc popularibus morbis plurium numero membra dixit. Arabes siphac vocant. Non vnicam & simplicem, sed duplicem membranam esse scripserunt aliqui; Galeni fortasse in sexto de methodo medendi li. cap. 4. verbis decepti. Sed si eam ex duobus corporibus compositam esse dixit, alterum horum subiunxit esse transversorum musculorum extremitatem, quæ ægrè & vix separari potest; alterum autem verè peritoneum. Certe omni ex parte superiore & inferiore, anteriore & posteriore, dextra & sinistra, duplex se millies obseruasse Andreas Laurentius scribit.

Vsum.

Quidquid sit, multiplicem sanè vsum habet in corpore. Primus ac præcipuus is est, quem paulò antè significauimus; continere scilicet viscera & intestina omnia. Hoc quanti momenti sit, ij demum magno suo damno atque incommodo, maioriq. periculo experiuntur; quibus siuè ictu, siuè saltu, siuè immoderato clamore aliâque simili causa eorum obliquis incumbētibus musculis ab pubem laxato aut rupto in serotum decidunt intestina. Ideò membranosum ac præualidum à natura fabricatum est. Alter, ut intestina distinguat ab abdominis musculis, atque ita separet, ut dum mouentur musculi, nec illi in intestinorum, nec hæc in illorum spatia incidant. Tertius, viscera omnia & intestina tueri atq. à flatibus, vento acè circumfuso, externisque iniuriis, quibusvis protegere. Quartus membranas plurimas velut proprios & peculiare amictus partibus omnibus, quæ illo cõtinentur, suppeditare. Non modo enim omnes peritoneum complectitur; verum etiam singula deriuata ab eo membranula creduntur accipere; qua & iniuicem colligentur, ut firmius omnes in eodè simul cõtineantur loco, & seorsim cõuectantur vnaquæq. atq. in sede sibi constituta hæreat.